ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ - ਸਬਦ ੨੫

ਮੋ ਕਉ ਤਾਰਿ ਲੇ ਰਾਮਾ ਤਾਰਿ ਲੇ ॥

ਰਾਗੁ ਗੋਂਡ, ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ, ੮੭੩

ਮੋ ਕਉ ਤਾਰਿ ਲੇ ਰਾਮਾ ਤਾਰਿ ਲੇ ॥
ਮੈ ਅਜਾਨੁ ਜਨੁ ਤਰਿਬੇ ਨ ਜਾਨਉ ਬਾਪ ਬੀਠੁਲਾ ਬਾਹ ਦੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥
ਨਰ ਤੇ ਸੁਰ ਹੋਇ ਜਾਤ ਨਿਮਖ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੁਧਿ ਸਿਖਲਾਈ ॥
ਨਰ ਤੇ ਉਪਜਿ ਸੁਰਗ ਕਉ ਜੀਤਿਓ ਸੋ ਅਵਖਧ ਮੈ ਪਾਈ ॥੧॥
ਜਹਾ ਜਹਾ ਧੂਅ ਨਾਰਦੁ ਟੇਕੇ ਨੈਕੁ ਟਿਕਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥
ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਵਿਲੰਬਿ ਬਹੁਤੁ ਜਨ ਉਧਰੇ ਨਾਮੇ ਕੀ ਨਿਜ ਮਤਿ ਏਹ ॥੨॥੩॥

ਸਾਰ: ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸੂਝ ਦੀ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਸੁੰਡੀ ਆਪਣੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅਕਸਰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਤ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਵਿਚ ਬੱਝੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਦੇ ਬਿਖਮ ਸਫ਼ਰ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤਿਤਲੀ ਬਣ ਕੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਤਾਕਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਸਰੂਪ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਅਸੀਂ ਪੱਖਪਾਤ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਮੋ ਕਉ ਤਾਰਿ ਲੇ ਰਾਮਾ ਤਾਰਿ ਲੇ ॥

ਮੈਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਚੱਲ, ਹੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਹਕੀਕਤ, ਮੈਨੂੰ ਬੋਧ ਵੱਲ ਲੈ ਚੱਲ। ਇਹ ਭਾਵ ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੀਮਤ ਮਨ ਨੂੰ ਦਵੈਤ ਦੀ ਜੋਖਮ ਭਰੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਮੈ ਅਜਾਨੁ ਜਨੁ ਤਰਿਬੇ ਨ ਜਾਨਉ ਬਾਪ ਬੀਠੁਲਾ ਬਾਹ ਦੇ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਮੈਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਣਜਾਣ ਹਾਂ; ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਪਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਮਾਂਪਿਆਂ ਵਰਗੀ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਚੇਤਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਦਿਓ। ਇਹ ਪਲ ਇਸ ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਬੌਧਿਕ ਉਦਮ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇਹ ਅਨੁਭਵੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ। (੧)(ਠਹਿਰਾਉ)

ਨਰ ਤੇ ਸੁਰ ਹੋਇ ਜਾਤ ਨਿਮਖ ਮੈ ਸਤਿਗੁਰ ਬੁਧਿ ਸਿਖਲਾਈ ॥

ਸੱਚੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸੂਝ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਸਧਾਰਣ ਜੀਵ ਤੋਂ ਦੈਵੀਤਵ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੀਮਿਤ ਆਪੇ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਏਕਮਤਾ ਵੱਲ ਉੱਠਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਦੈਵੀਤਵ ਵੱਲ ਇਕ ਉੱਚੀ ਛਾਲ।

ਨਰ ਤੇ ਉਪਜਿ ਸੁਰਗ ਕਉ ਜੀਤਿਓ ਸੋ ਅਵਖਧ ਮੈ ਪਾਈ ॥੧॥

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਹ ਸਮਰੱਥਾ ਉੱਭਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅੰਦਰਲੇ ਸਵਰਗ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਸਕੇ; ਮੈਂ ਇਸੇ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਵਰਗ ਬਾਹਰੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਅੰਤਰੀਵੀ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। (੧)

ਜਹਾ ਜਹਾ ਧੂਅ ਨਾਰਦੁ ਟੇਕੇ ਨੈਕੁ ਟਿਕਾਵਹੁ ਮੋਹਿ ॥

ਜਿੱਥੇ ਧ੍ਰੂ, ਅਡੋਲ ਧ੍ਰੂਵ ਤਾਰਾ ਅਤੇ ਨਾਰਦ, ਸਾਰੇ ਖੰਡਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ੀ, ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਲੱਭਦੇ ਹਨ, ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉੱਥੇ ਇਕ ਪਲ ਲਈ ਹੀ ਸਹੀ, ਸਥਿਰਤਾ ਦੀ ਦਾਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਉਸ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਅਵਸਥਾ ਅਤੇ ਬਿਬੇਕ ਦੀ ਤਾਂਘ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਜਿਥੇ ਮਨ ਨੂੰ ਟਿਕਾਉ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਅਵਿਲੰਬਿ ਬਹੁਤੁ ਜਨ ਉਧਰੇ ਨਾਮੇ ਕੀ ਨਿਜ ਮਤਿ ਏਹ ॥੨॥੩॥

ਤੈਨੂੰ ਆਸਰਾ ਮੰਨ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਚਿੰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਨਾਮਦੇਵ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਸੂਝ ਹੈ। ਇੱਥੇ "ਤੂੰ" ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਏਕਮਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕਰਨਾ ਅੰਤਰੀਵੀ ਸੱਚ ਅੰਦਰ ਟਿਕ ਜਾਣ ਦੇ ਤੁਲ ਹੈ। (੨)(੩)

ਤੱਤ: ਭਗਤ ਨਾਮਦੇਵ ਰੂਹਾਨੀ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਇਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਸਹੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਬੇਕ ਨੂੰ ਕਲਾਵੇ ਵਿਚ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਗੂੜ੍ਹ ਪਰਿਵਰਤਨ

ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਗੋਂ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੁਦਰਤੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪਣਾ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚਲੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੀ ਬਜਾਇ ਵਿਵਹਾਰਕ ਸੂਝ ਵਿਚ ਰੁਪਾਂਤ੍ਰਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਹ ਸੂਝ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਿੱਜੀ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚ ਹੋਵੇ।

ਸਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਨਇੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ

Oneness In Diversity Research Foundation
ਵੈੱਬਸਾਈਟ: **OnenessInDiversity.com**

ਈਮੇਲ: **onenessindiversityfoundation@gmail.com**